

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การให้บริการแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรม สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ประจำปี ๒๕๖๐

การให้บริการแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรม ของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยและยุทธศาสตร์ของสำนักศิลปะและวัฒนธรรมอย่างเป็นพลวัตร สถานการณ์ในปัจจุบันยังคงดำเนินงานภายใต้ข้อจำกัดในด้านบุคลากรที่มีจำนวนน้อย แต่ส่วนใหญ่ก็มีทัศนคติเชิงบวก และพร้อมที่จะให้บริการอยู่เสมอผนวกกับโอกาสที่รัฐให้การสนับสนุนการพัฒนากำลังคนและการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต นับเป็นโอกาสในการขยายแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรมให้เป็นสาธารณะมากยิ่งขึ้น ดังปรากฏในการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมาที่พิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมาที่มุ่งสร้างเครือข่ายทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ แสวงหาความร่วมมือทั้งในด้านวิชาการพิพิธภัณฑ์ และด้านศิลปวัฒนธรรมควบคู่กันไป เพื่อให้เกิดผลงานที่หลากหลายและเป็นรูปธรรม

พิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมา นับเป็นต้นแบบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยในปี ๒๕๕๙ เป็นต้นมา คณะศิษย์เก่าโรงเรียนฝึกหัดครู วิทยาลัยครูสถาบันราชภัฏ และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้ร่วมใจกันจัดสร้างเรือนโคราช และมอบให้มหาวิทยาลัย ด้วยเงินบริจาคที่มูลค่าสูงถึง ๔ ล้านบาท นับเป็นตัวอย่างของความกตัญญูของศิษย์เก่าที่ได้สร้างอนุสรณ์รำลึกถึงกตัญญูระหว่างครู อาจารย์ และสถาบันอันที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาจนอาชีพที่มั่นคงส่งงามในสังคมได้ ปัจจุบันเรือนโคราช ได้เป็นส่วนหนึ่งของพิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมาในฐานะแหล่งเรียนรู้กลางแจ้งที่สามารถรองรับต่อกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมได้อย่างหลากหลาย

ดังนั้นผลการดำเนินงานการให้บริการแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรม จึงขอกกล่าวถึงการดำเนินงานที่มีรายละเอียดใน ๒ ส่วน ได้แก่ คือ ๑) นิทรรศการทางประวัติศาสตร์จังหวัดนครราชสีมา และ ส่วนที่ ๒) เรือนโคราช มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีรายละเอียด โดยสังเขป ดังนี้

ด้านการจัดแสดงนิทรรศการ

จำนวนผู้ชมในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ คือ ระหว่าง ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ – ๘ กันยายน ๒๕๖๐ จำนวน ๖,๘๘๐ คน (ในเดือนกันยายน ๒๕๖๐ พิพิธภัณฑ์ประกาศปิดชั่วคราวเนื่องจากปรับปรุงบันไดทางเดินและส่วนสำนักงาน) โดยพบว่า ส่วนใหญ่รู้จักพิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมาจากการบอกต่อ ร้อยละ ๓๓ ส่วนใหญ่ผู้ชมเป็นนักศึกษา ร้อยละ ๔๖ ส่วนใหญ่มีลักษณะการมาชมเป็นหมู่คณะ ร้อยละ ๗๓ และปริมาณนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างชาติ ร้อยละ ๓ สูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ ๑

ในด้านกายภาพ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกิตติ์ อินทร์สวรรค์ ได้ดำเนินการปรับปรุงบริเวณโดยรอบ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๐ ต่อเนื่องมาถึงสิ้นปีงบประมาณ ยังคงก่อสร้างต่อเนื่อง คาดว่าการดำเนินการในรอบนี้น่าจะแล้วเสร็จในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ ซึ่งจะช่วยให้พิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมา มีสภาพเปลือกอาคารที่สวยงามมากยิ่งขึ้น และทำให้จุดดึงดูดที่อาจทำให้เกิดผู้ชมหน้าใหม่ได้มากยิ่งขึ้น

ด้านการประชาสัมพันธ์

การดำเนินงานยังคงเน้นการใช้สื่อออนไลน์เป็นหลักเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย และประหยัดงบประมาณ ซึ่งนับเป็นจุดแข็งในการทำงานในปัจจุบัน โดยนำ Content หรือองค์ความรู้ไปบรรจุในเว็บไซต์ อาทิ พิพิธภัณฑ์เสมือน ๓๖๐ องศา คลังภาพพิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมา ที่ข้อมูลได้ถูกนำไปใช้งานและมีการอ้างอิงถึงอย่างหลากหลาย เน้นย้ำจุดยืนในการเป็นศูนย์กลางขององค์ความรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา

ด้านการบริหารวัตถุพิพิธภัณฑ์

ผลจากการสร้างเรือนโคราชโดยคณะศิษย์เก่า จึงได้มีผู้บริจาคสิ่งของเพื่อจัดแสดงร่วมกับเรือนโคราชเพิ่มขึ้น อาทิ รหัสวิคิน้ำ เกวียน และสิ่งของประกอบในวิถีชีวิตอื่นๆ และได้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการดูแลวัตถุพิพิธภัณฑ์ให้กับนักศึกษาหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ต่อเนื่องมาเป็นปีที่ ๓ รวมถึงได้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติมาวิเคราะห์ความเหมาะสมการจัดเก็บวัตถุพิพิธภัณฑ์ในปัจจุบันและการปรับปรุงที่เหมาะสมกับขนาดขององค์กร

ด้านการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรมุ่งเน้นการพัฒนาฝีมือของการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ โดยมีสถาบันพิพิธภัณฑ์ การเรียนรู้แห่งชาติเป็นที่ปรึกษา และการพัฒนาในด้านศิลปวัฒนธรรมได้มีการทำงานร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมาในการขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรม เรือนโคราช และเพลงโคราช ทำให้บุคลากรได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงาน ได้พบกับข้อมูลจริง ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้งานอย่างเป็นรูปธรรมได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดการความรู้ เรื่อง องค์ความรู้ที่ซ่อนอยู่ในเรือนโคราช เพื่อสร้างโครงสร้างของเนื้อหาซึ่งจะนำไปใช้ในการสร้างสื่อชนิดต่างๆ ต่อไป และในกระบวนการยังมุ่งสร้างให้บุคลากรของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม รู้จักกับเรือนโคราชในขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะทำให้บุคลากรสามารถทำงานแทนกันได้ โดยเฉพาะในการให้บริการแก่ผู้มาเยี่ยมชมเรือนโคราช มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

การพัฒนาเครือข่ายแหล่งเรียนรู้

ได้มีการลงนามความร่วมมือกับสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ โดยมีวิเชียมสยาม เพื่อดำเนินกิจกรรม มิวเซียมติดล้อ Muse Mobile ชุด “อัจฉริยะ ตัวตนคนอีสาน” ตั้งแต่วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ – ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ. ณ ลานเอนกประสงค์ (ข้างวัดพายัพ) อ.เมือง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคนอีสาน และเกิดความภาคภูมิใจ มีจิตสำนึกรักบ้านเกิด เห็นความสำคัญและรักในถิ่นฐานของตนเอง เพื่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืนต่อไป

การดำเนินงานในเชิงวิชาการด้านพิพิธภัณฑ์

การดำเนินงานในด้านวิชาการพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ นั้น นายชุตินันท์ ทองคำ หัวหน้ากลุ่มงานหอวัฒนธรรมและศูนย์การเรียนรู้ ได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอบทความและนำเสนอในการประชุมวิชาการด้านพิพิธภัณฑ์ Museum Forum 2017 : Museum Education NOW! Agenda, Practice, Conflict and Solution แกะปมแก้ปัญหาทางการศึกษาในพิพิธภัณฑ์ไทย บทความเรื่อง พิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมา กับบทบาทการเป็นพื้นที่สนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ในกลุ่มหัวข้องานการศึกษาของพิพิธภัณฑ์และความเชื่อมโยงกับระบบการศึกษาหลัก ในระหว่าง วันที่ ๒-๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ หอประชุมชั้น ๕ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) จัดโดย มิวเซียมสยาม และภาคร่วมจัดทั้งในและต่างประเทศ

ก้าวต่อไปของพิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมา ยังคงต้องเร่งปรับปรุงด้านกายภาพให้มีความพร้อมต่อการบริการอย่างมีสุนทรียภาพ มีความสวยงาม สะท้อนอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมาและเป็นความภาคภูมิใจของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และควรเพิ่มความแข็งแกร่งในองค์ความรู้ในด้านการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ที่จะสามารถเป็นต้นแบบในระดับจังหวัดและถ่ายทอดไปสู่เครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สังคม โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรมเป็นฐานการพัฒนา และเพื่อเน้นย้ำให้อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาได้มีภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ในการ “เป็นที่พึ่งของท้องถิ่น” ในด้านศิลปวัฒนธรรม